

NAVN

Klassekampen bringer gjerne minneord, jubilantomtaler og liknende. Redaksjonell omtale på denne sida er ikke annonser og er derfor gratis. Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere, forkorte og avvise innsendt materiale.

Minneord, tips og omtale av personlige merkedager sendes til navn@klassekampen.no.



Kari Marstein



Lene Marlin

I dag fyller **Bjarne Undheim** 66, **Bror Hagemann** 64 og **Atle Antonsen** 48. I morgen blir **Eldrid Nordbø** 75, **Kari Marstein** 51, **Sissel Gran** 66 og **Kristopher Schau** 47. Søndag fyller **Inge Grødum** 74 og **Georg Fredrik Rieber-Mohn** 72. Tirsdag fyller **Tone Danielsen** 71, **Inge Ryan** 61, **Petter Eide** 58, **Morten Harry Olsen** 57, **Frederic Hauge** 52, **Anne Karin Hamre** 52 og **Frode Øverli** 49. Onsdag **Sigmund Løvåsen** 40 og **Jørn Holme** 58. Torsdag blir **Kjersti Scheen** 74, **Karin Sveen** 69, **Indra Lorentzen** 61, **Eirik Newth** 53 og **Lene Marlin** 37.

Venn og vismann

Ved Pål Norheims bortgang

VED VEIS ENDE

Han døde fullstendig uventet fredag 4. august, og med hans bortgang har verden mistet en grubler, forfatter, vismann. I tillegg har vi mistet en kjær venn, en glimrende reisekamerat, en beundret samtalepartner og en begavet pianospiller. Pål ble født i Mo i Rana i 1962. Foreldrene var lærere og etter hvert misjonærer i Debre Zeit, utenfor Addis Abeba i Etiopia hvor familien bodde i to perioder på 60- og 70-tallet. Etter artium på Kvitsund gymnas flyttet han til Oslo og begynte å studere litteraturvitenskap og idéhistorie. Han seg tok seg jobb som ekstravakt på Gaustad, og senere som litterær konsulent – og ble med i det nystartede litteraturtidsskriftet *Vagant* der han var medredaktør og bidragsyter fra 1988 til 1994.

Vi ble kjent i 1994 da jeg ble medredaktør av *Vagant*, og Pål har siden vært en av mine nærmeste venner. Selv om Pål forsvant ut av redaksjonen, forsvant han ikke fra de litterære diskusjonene rundt bordene på serveringssteder som Sara, Cacadou og iblant Teddys, i Oslo sentrum, hvor han sammen med Henning Hagerup, Torunn Borge, Tone Hødnebo, Arve Kleiva, Johann Grip m.fl. utgjorde et muntert sentrum i et høylitterært undergrunnsmiljø. Påls rolle, i *Vagant* og på kafé, var å tilføre samtalen uventede ideer, ny kunnskap, intelligens, rimelighet og moral, visdom og humor. Pål elsket å snakke med alle slags folk og holdt gjerne samtalen i gang til langt over leggetid for selv den mest durkdrevne bohem.

Pål skrev nesten som han snakket, lett alderdommelig, litt omstendelig, men med vidd. Han publiserte artikler og kritikker i *Vagant*, hvor han dessuten gjorde seg bemerket med spalten *Vagant light*, som gjorde narr av både *Vagant* selv, og andre former for litterær selvhøytidelighet. Pål debuterte skjønnlitterært med romanen «Gottfried von Baaders dagbok» i 1998, omtalt som en av de særreste debutene i norsk litteratur, men også en av de fineste, om en 97 år gammel østerriksk immigrant, boktyv, drømmer og tenker. Boka er ført i kunstnergebrokkent riksmål, og kan kanskje betraktes som en slags fremtidig selvbiografi, iallfall når det gjelder hovedpersonens høye alder. Pål planla å bli det han kalte en jubelolding på over 90, og drømte gjerne høyt om alt han skulle gjøre da – skrive romaner, essays, gifte seg, reise, spille mer piano, utvikle fotograferingen osv. Han prøvde seg i ulike sjangre, og utga blant annet diktsamlingen «Stemmegafler» (2000) og roman-



EN KJÆR VENN: Pål Norheim (1962–2017).

FOTO: ØYSTEIN VIDNES

essay-reise-hybriden «Z» (2005).

Etter en to år lang reise til Etiopia, Kenya og Rwanda kom Pål tilbake til Oslo i 2000. Han flyttet til Eidsvågneset, der han livnærte seg som nattevakt på en institusjon. Pål ble en sentral del av det litterære miljøet i Bergen. Utover 2000-tallet foretok Pål en omskolering av seg selv, ved å lese seg opp på politisk teori og internasjonal politikk. Han ble en respektert bidragsyter på seriøse politiske blogger som *The Washington Notes*. Her diskuterte Pål amerikansk utenrikspolitikk, den arabiske våren, Israel, Etiopia, Russland, EU etc med til dels svært kompetente og innflytelsesrike mennesker. Da han meldte seg på Facebook i 2012 viste mediet seg å være en katalysator for Påls skriving – og det endret livet hans. Han hevet kvaliteten på den norskspråklige Facebook-offentligheten – og dermed norsk offentlighet. I 2014 kom boka «Oppdateringer», en samling tekster om reising, politikk, religion, lengsel, norsk mentalitet, samt betraktninger om familien, barndommen og mer hverdagslige hendelser. «Oppdateringer» ble et gjennombrudd, nominert til Brageprisen og fikk en svært positiv mottakelse. Pål planla flere bøker, og i år skulle han utgi en oppfølger med arbeidstittlen «Oppdateringer 2», med enda mer fokus på oppvekst i Etiopia og den arabiske våren (og vinteren), og manuset skulle leveres straks etter det som ble hans siste hyttetur.

Pål forble en trofast kamerat, og var

en sjeldent stimulerende samtalepartner. Hver gang jeg møtte ham fikk jeg lyst til å lære mer, reise mer, følge mer med i politikken, og for eksempel lese artikler i *Foreign Affairs*, og utenriksstoffet i *Die Zeit*, *Washington Post*, *Al Jazeera* og *Guardian*, blogger fra Etiopia, Egypt – medier Pål var dypt fortrolig med. Vi foretok flere reiser til arabiske land sammen, ikke minst for å bøte på vår uvitenhet, se selv, og kanskje forstå mer av verden. Vi dro blant annet til Egypt under revolusjonen, og til Tunisia og Marokko. Pål reiste ikke som turist, men som reisende, og oppførte seg som om han selv bodde fast for eksempel i Kairo, på Pension Roma, midt i byen. Han stresset ikke med å se pyramidene, fordi han planla å se dem en gang i fremtiden, men Pål lot seg lokke med til Luxor, til koptiske kirker og flere ganger til Det egyptiske museet i Kairo. På egenhånd satt han helst med en bok, fx om den arabiske verdens historie, på den samme kafeen dag etter dag, slik de lokale gjerne gjorde det, evt over et glass rødvin utover kvelden på en fredelig bar, lesende, eller i munter samtale med venner.

Pål var sine venners venn, og ikke minst sine bekjentes venn. Vi var mange som var glade i Pål, og jeg vil alltid minnes ham som et stort menneske og en god venn.

Bjørn Aagenæs,
venn og forlegger i Kolon forlag

Pål Norheim bisettes 17. august 10.30 fra Møllendal kapell i Bergen.

GRATULERER



Ole Henrik Magga

■ I morgen blir språkforsker og tidligere sametingspresident **Ole Henrik Magga** 70 år. Han har vært en fremtredende samisk politiker og talsmann for samisk kultur siden midten av 1970-årene. Magga ble født i Ávzevuopmi, en liten bygd med to små gårdsbruk og over en mil til nærmeste nabogård. Av sine besteforeldre og sin mor lærte han salmesang, og hos sine onkler og tanter joiken. Ole Henrik hadde øre for musikk, og den dag i dag kan han lede salmesang eller opptre med joik i konsertsalen. Han gikk på folkeskole i Kautokeino og ungdomsskolen i Karasjok. Deretter fikk han plass på Asker gymnas, der han tok artium som preseterist. Etter dette ble det realfagstudier ved Universitetet i Oslo. I 1976 ble han magister i samisk språk og senere dr. philos. Han ble styremedlem og senere leder i Oslo sámiid searvi og andre sameforeninger. Han ble professor ved Universitetet i Oslo i 1987. Under striden om utbygging av Alta-vassdraget ledet han Norske Samers Riksforbund (NSR). Magga var Sametingets første president i de to første valgperiodene (1989–97). Vi gratulerer.

Kilde: Odd Mathis Hætta i NBL



Halle Berry

■ I morgen blir **Mark Knopfler** 68 og **Tanita Tikaram** 48. Mandag blir **David Crosby** 76, **Gary Larson** 67 og **Halle Berry** 51. Onsdag blir **Madonna** 59 og **Cajsa Stina Åkerström** 50. Torsdag fyller **Robert De Niro** 74 og **Sean Penn** 57.